

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про порядок обчислення скликань представницьких органів місцевого самоврядування (рад)» щодо поновлення єдиного порядку обчислення скликань

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Конституція України визначає місцеве самоврядування як право територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста - самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України (ч. 1 ст. 140). До прав територіальної громади відноситься і право формувати представницькі органи місцевого самоврядування – сільські, селищні, міські ради, районні та обласні ради, на чергових та позачергових виборах, за результатами яких формується легітимний склад сільської, селищної, міської, районної, обласної ради.

Згідно з Основним Законом України до складу сільської, селищної, міської, районної, обласної ради входять депутати, які обираються жителями села, селища, міста, району, області на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Строк повноважень сільської, селищної, міської, районної, обласної ради, депутати якої обрані на чергових виборах, становить п'ять років. Припинення повноважень сільської, селищної, міської, районної, обласної ради має наслідком припинення повноважень депутатів відповідної ради (ч. 1 ст. 141). Чергові вибори сільських, селищних, міських, районних, обласних рад, сільських, селищних, міських голів відбуваються в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень відповідної ради чи відповідного голови, обраних на чергових виборах (ч. 3 ст. 141).

Визначення порядкової нумерації скликань місцевих рад в Україні отримало нормативне регулювання з прийняттям Закону України від 24 червня 2004 року №1866-IV «Про порядок обчислення скликань представницьких органів місцевого самоврядування (рад)» (далі – Закон), яким існуюча на той час практика самостійного встановлення радами порядкового номеру своїх скликань була приведена до дати проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року із запровадженням кількох ключових положень, що вказували на порядок обчислення таких скликань.

Так, статтею 1 Закону передбачено, що скликання всіх представницьких органів місцевого самоврядування (рад) мають єдиний порядок обчислення; відлік скликань представницьких органів місцевого самоврядування (рад) розпочинається із скликання, обраного на виборах 1990 року, яке є першим скликанням; представницькі органи місцевого самоврядування (ради), обрані в 1994, 1998, 2002 та наступних роках, є відповідно представницькими органами

місцевого самоврядування (радами) другого, третього, четвертого та наступних скликань. Отже, за змістом даної статті, в Україні було запроваджено єдину нумерацію скликань місцевих рад, що отримала чітку прив'язку до конституційних строків повноважень місцевих рад і чергових виборів до них.

Слід зазначити, що відповідно до статей 2 і 3 Закону проведення позачергових та перших місцевих виборів не має впливу на нумерацію скликань. Обраний на позачергових виборах склад місцевої ради не вважається новим скликанням, а обраний на перших виборах вважається представницьким органом місцевого самоврядування (радою) чергового скликання, яке відповідає скликанню всіх представницьких органів місцевого самоврядування (рад).

Таким чином, за загальним порядком і зважаючи на вищевказані норми Закону місцеві ради, обрані на місцевих виборах 2015 року, є радами сьомого скликання. При цьому факт проведення перших виборів до органів місцевого самоврядування в об'єднаних територіальних громадах у період сьомого скликання (2015-2020 роки) не давав підстав сформованим за наслідками таких виборів місцевим радам оголошувати себе радами наступного восьмого скликання з фактичним виходом за межі єдиної нумерації скликань представницьких органів місцевого самоврядування в Україні.

У свою чергу місцеві ради, які будуть сформовані за наслідками місцевих виборів 25 жовтня 2020 року, мають вважатися радами восьмого скликання. Це стосується і тих сільських, селищних, міських рад, де перші місцеві вибори пройшли вдруге поспіль внаслідок застосування норм Закону України від 16 квітня 2020 року № 562-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад», в якому місцеві вибори було визначено як перші у територіальних громадах, адміністративні центри та території яких були, відповідно, визначені та затверджені рішенням Кабінету Міністрів України.

Разом із тим, дійсно проблемним моментом, який на сьогодні існує при обчисленні порядку скликань місцевих рад, є відхід від єдиної нумерації скликань, який спостерігався в період 2009-2011 років і був пов'язаний із Рішенням Конституційного суду України від 4 червня 2009 року №13-рп/2009 у справі за конституційним поданням Київської міської ради щодо офіційного тлумачення положень частин першої, другої статті 141 Конституції України, яким положення статті 2 Закону України «Про порядок обчислення скликань представницьких органів місцевого самоврядування (рад)» від 24 червня 2004 року № 1866-IV було визнане неконституційним і втратило чинність.

За змістом даного судового Рішення, склад місцевої ради, обраний на позачергових виборах, мав вважатися її новим складом і строк його повноважень повинен бути аналогічним до строку повноважень ради, обраної на чергових виборах. Це фактично унеможливило єдину нумерацію скликань представницьких органів місцевого самоврядування в Україні і скликання

місцевих рад, обраних на позачергових виборах, отримали іншу нумерацію, ніж в цілому по країні.

Наступним важливим фактором для розуміння проблематики обчислення скликань місцевих рад стало внесення змін до статті 141 Конституції України Законом України від 1 лютого 2011 року № 2952-VI «Про внесення змін до Конституції України щодо проведення чергових виборів народних депутатів України, Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів». Оновлена редакція конституційних норм передбачала, що строк повноважень сільської, селищної, міської, районної, обласної ради, депутати якої обрані на чергових виборах, становить п'ять років. Тобто в Основному законі була зроблена безпосередня вказівка на єдиний вид місцевих виборів – чергові, виключно з якими відтепер мав пов'язуватися п'ятирічний строк повноважень місцевої ради. Вищевказана обставина дає можливість порушити питання про необхідність єдиного порядку обчислення скликань місцевих рад.

Таким чином, сьогодні в Україні порушено єдиний порядок обчислення скликань всіх представницьких органів місцевого самоврядування (рад). Тому це питання потребує законодавчого врегулювання шляхом внесення змін до Закону України «Про порядок обчислення скликань представницьких органів місцевого самоврядування (рад)» щодо поновлення єдиного порядку обчислення скликань всіх представницьких органів місцевого самоврядування (рад).

2. Цілі і завдання законопроекту

Законопроект спрямований на поновлення єдиного порядку обчислення скликань представницьких органів місцевого самоврядування (рад).

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується внести зміни до статей 1, 2 і 4 «Прикінцеві положення» Закону України «Про порядок обчислення скликань представницьких органів місцевого самоврядування (рад)» і встановити вимоги щодо поновлення єдиного порядку обчислення скликань усіх представницьких органів місцевого самоврядування (рад) в Україні.

4. Місце законопроекту в системі законодавства

Основними нормативно-правовими актами, які регулюють зазначене питання, є Конституція України, Виборчий кодекс України, Закон України «Про порядок обчислення скликань представницьких органів місцевого самоврядування (рад)».

Реалізація положень даного законопроекту після його прийняття не потребує внесення змін до відповідних законів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Обґрунтування очікуваних соціально-економічних, правових та інших наслідків застосування законопроекту після його прийняття

Прийняття зазначеного законопроекту дозволить відновити єдиний порядок обчислення скликань представницьких органів місцевого самоврядування (рад).

Народні депутати України:

**Клочко А.А. (р.к. №80),
Гурін Д.О. (р.к. №218),
Безгін В.Ю. (р.к. №75),
Корнієнко О.С. (р.к. №7),
Загоруйко А.Л. (р.к. №58)**

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Ключко Андрій Андрійович
Сертифікат: 12A1C72050EC685404000000DF510500A8390D00
Дійсний до: 27.08.2021 12:00:10

Апарат Верховної Ради України
№ 80д9/1-2020/217449 від 20.11.2020

269377